

Ευαγγελία Χ. Μουζά
Φιλολόγος

ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

ΕΤΕΡΟΠΤΩΤΟΙ - ΟΜΟΙΟΠΤΩΤΟΙ

Όταν η ονοματική φράση (ουσιαστικό) που προσδιορίζει μια άλλη βρίσκεται στην ίδια πτώση με αυτή, τότε ονομάζεται **ομοιόπτωτος προσδιορισμός** (π.χ. «Είναι ο φίλος του, ο Αλέξης»).

Αντίθετα, όταν βρίσκεται σε διαφορετική πτώση, ονομάζεται **ετερόπτωτος προσδιορισμός** (π.χ. «Είναι ο φίλος του αδερφού μου»).

- Οι **ετερόπτωτοι προσδιορισμοί** είναι συνήθως σε πτώση **γενική**, η οποία μπορεί να δηλώνει:

• **Τον κτήτορα** («Το αυτοκίνητο του πατέρα μου»).

• **Το δράστη** μιας ενέργειας και ονομάζεται **γενική υποκειμενική** («Ακούγεται το σφύριγμα του ανέμου»).

- »).
- **Τον αποδέκτη** μιας ενέργειας και ονομάζεται **γενική αντικειμενική** («Οι νέοι είναι συντελεστές
όδοι πρ
»).
- **Τον τόπο** («Το κρασί της Λήμνου είναι εξαίσιο»).
- **Το χρόνο** («Τα επιτεύγματα του αιώνα μας είναι θαυμαστά»).
- **Τις διαστάσεις** («Έχτισε σπίτι με συνολική έκταση διακοσίων τετραγωνικών»).
- **Την ιδιότητα** («Τους ακολουθούσαν τα πουλιά της θάλασσας»).
- **Το σκοπό ή τη χρήση** («Παράγγειλε τα ρούχα του γάμου»).
- **Την αιτία** («Τον αρρώστησε ο πόνος του χωρισμού»).
- **Το σύνολο** και ονομάζεται **γενική διαιρετική** («Η πλειοψηφία των μαθητών θέλει ένα καλύτερο εξεταστικό σύστημα»)
- **Κ.λπ.**□

- Οι ομοιόπρωτοι προσδιορισμοί χρησιμοποιούνται:

“ Για να ορίσουν ακριβέστερα το ουσιαστικό που προσδιορίζουν, προσθέτοντας ένα ιδιαίτερο και γνωστό γνώρισμα σ? αυτό ή απλώς για να το χαρακτηρίσουν και ονομάζονται **παράθεση**

(«Του μίλησα για την αγάπη,
το πιο όμορφο συναίσθημα

»). Η παράθεση μπορεί να αναλυθεί με αναφορική πρόταση, οπότε εννοείται το «ο οποίος, -α, -ο», («Του μίλησα για την αγάπη,
η οποία είναι το πιο όμορφο συναίσθημα

“ Για να **διασαφηνίσουν-επεξηγήσουν** το ουσιαστικό που προσδιορίζουν, όταν η έννοια του είναι γενική και κάπως αόριστη και ονομάζονται

επεξήγηση

(«Εγώ είμαι, ο Γιώργος»), οπότε εννοείται το «
δηλαδή».

..

Πώς μπορούμε να διακρίνουμε την παράθεση από την επεξήγηση:

Στην παράθεση από μια έννοια ειδικότερη (μερικότερη) πηγαίνουμε σε μια άλλη έννοια γενικότερη. Η πορεία δηλαδή είναι από το μερικό στο γενικό (π.χ. «Η Κατερίνα, η φίλη μου, κέρδισε το στοίχημα.»).

Στην επεξήγηση συμβαίνει το αντίστροφο, από μια έννοια δηλαδή γενικότερη πηγαίνουμε σε μια έννοια μερικότερη. Η πορεία είναι από το γενικό στο μερικό (π.χ. «Η φίλη μου, η Κατερίνα, κέρδισε το στοίχημα.»).